

Göteborgs Stad

Stadsbyggnadskontoret

Utställningsutlåtande

Datum: 2023-01-25

Diarienummer: SBF-2023-00137

F.d. diarienummer: 0616/14

Aktbeteckning: 2-5359

Lii Tiemda

Telefon: 031-368 16 51

E-post: lii.tiemda@stadsbyggnad.goteborg.se

Detaljplan för förlängning av Hornsgatan inom stadsdelarna Gamle- staden och Bagaregården i Göteborg

Utställningsutlåtande

Information

För kännedom beslutade Göteborgs stads kommunfullmäktige den 25 november 2021 om en förändring av den befintliga facknämndsorganisationen. Beslutet innebär att byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafikinämnden, lokalnämnden och park- och naturnämnden kommer att upphöra, för att från 2 januari 2023 istället ingå i fyra nya nämnder; stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden och stadsfastighetsnämnden.

I den här handlingen anges de äldre nämnderna och förvaltningarna. I samband med omorganisationen kommer ansvar att överlätas till de nya nämnderna och förvaltningarna inom Göteborgs stad.

Handläggning

Byggnadsnämnden beslöt den 30 augusti 2016 att låta ställa ut detaljplaneförslaget. Förslaget har sänts för granskning enligt lista över samrådsrets under tiden 14 september - 11 oktober 2016.

Förslaget har under denna tid varit tillgängligt på stadsbyggnadskontoret. Förslaget finns även tillgängligt på Göteborgs Stads hemsida:

www.goteborg.se/planochbyggprojekt.

Med anledning av ändrad planavgränsning efter utställning har ett kompletterande samråd genomförts under tiden 20 oktober och 10 november 2021. Se separat samrådsredogörelse för inkomna yttranden och lista över samrådsrets.

Sammanfattning

Det har under utställningen inkommit 21 yttranden.

Allvarligaste synpunkten kommer från Länsstyrelsen gällande risk för påtaglig skada på Natura 2000-området Sävåån, miljö kvalitetsnormer för vatten samt geotekniska risker avseende översvämning och erosion, sist nämnda med hänvisning till SGI:s yttrande i frågan.

Även Park- och Naturnämnden har synpunkter kopplat till påverkan på Natura 2000-området Säreån; återplantering av träd och försiktighetsåtgärder vid byggnation.

Miljöförvaltningen har synpunkter gällande detaljplanens hantering av MKN för luft och vatten och att strängare krav på dagvattenhantering bör tillämpas med anledning av Säreåns känslighet och att en planbestämmelse om att Säreån inte får påverkas negativt införs på plankartan. Miljöförvaltningen anser också att en kompletterande markmiljöundersökning ska genomföras avseende bl.a. klorerade lösningsmedel och avgränsning av petroleumförorening.

Kretslopp och Vatten har synpunkter på föreslagen dagvattenhantering. De har också tillsammans med Göteborg Energi AB synpunkter avseende säkerställande eller flytt av ledningar inom området.

Kulturförvaltningen efterfrågar vidare arkeologisk förundersökning inom planområdet för att säkerställa att det inte finns skanslämningar som har med Nya Lödöse att göra.

Kvarstående erinringar finns från sakägare till detaljplanen gällande intrång på fastigheter och bortfall av parkeringsplatser.

Efter planutställning har vissa svar i detta dokument behandlats vidare genom ytterligare samråd med olika instanser. Bland annat har frågan om angöring och parkeringsplatser hanterats med Gridcore Properties AB och SKF. Avtal om marköverlåtelse och bortfall av parkeringsplatser ska upprättas emellan berörda parter och fastighetsägare. Även frågan om dagvattenhantering med hänsyn till Säreåns känslighet har hanterats vidare efter utställning. En kompletterande dagvattenutredning har tagits fram och dialog har förts med Miljöförvaltningen och Kretslopp och vatten med fokus på möjliga reningsmetoder för området.

Detaljplanen ställs ut på nytt efter ett omtag utifrån reviderade utredningar och ändrad planområdesgräns. Yttrandena kommer att sammanställas i ett separat utställningsutlåtande.

Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets kommentarer

Inkomna synpunkter har sammanfattats nedan. Personnamn anges inte. Synpunkterna finns i sin helhet på stadsbyggnadskontoret.

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

1. Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden yttrar sig i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Fastighetsnämnden tillstyrker planförslaget då planen är en förutsättning för utvecklingen och utbyggnaden av planerade detaljplaner i Gamlestaden, men påtalar följande:

De arkeologiska förundersökningarna som har genomförts inom detaljplanen tyder inte på att det finns några lämningar av Nya Lödöse på land. Dock kvarstår en viss osäkerhet bland annat kring vattenområdet med anledning av att detaljplanen gränsar till fornlämningen Nya Lödöse.

En förutsättning för att kommunen inte ska tappa det statliga bidraget från ”Västsvenska Paketet” är att ett avtal är upprättat mellan parterna Trafikverket, Västra Götalandsregionen, Region Halland, Göteborgsregionens kommunalförbund och Göteborgs Stad innan denna detaljplan antas.

Kommentar:

Antagande av detaljplan avvaktar arkeologisk utredning för vattenområdet. Övrigt noteras.

2. Göteborg Energi AB

Göteborg Energi AB med dotterbolag har lämnat följande synpunkter:

GENAB: GENAB informerar om befintliga kablar som antingen behöver tas om hand om, skyddas eller flyttas. GENAB önskar få delta vid slutmöte för detaljplanen.

Fjärrvärme: Göteborg Energi har inga befintliga fjärrvärmeledningar inom aktuellt planområde, men framhåller intresse om att förlägga nya fjärrvärmeledningar i planerad bro för att i framtiden eventuellt kunna försörja Gamlestads Torg etapp 2.

GEGAB: Har inget att erinra.

Gothnet: Har inget att erinra, men framhåller önskan om att bli informerade när el och fjärrvärme/fjärrkyla förläggs för möjlighet att få med tomrör för optokabel, om intresse finns. Gothnet bifogar lägeskartor över deras befintliga kablar.

Kommentar:

Information om befintliga ledningar noteras. Kommunen har efter utställningen kallat till startmöte inför projektering där frågor kring skydd/flytt av befintliga ledningar och eventuell framdragande av nya ledningar/tomrör tas om hand. Utrymme för ledningar kommer att finnas i bro.

3. Kretslopp och vattennämnden

Nämnden yttrar sig i enlighet med förvaltningens delegationsordnande.

Kretsloppskontoret påpekar att det är viktigt att brohöjden på 2,2 meters fri segelhöjd efterföljs för att möjliggöra framtida avfallstransporter på Säveån.

Synpunkter under samrådet gällande allmänna VA-ledningar och anslutning kvarstår. Nämnden hade då synpunkter på att detaljplanen bör anpassas så att allmänna VA-ledningar kan ligga kvar i befintliga lägen inom u-området. Allmänna VA-ledningar som behöver flyttas förläggs till allmän platsmark. Nämnden förutsätter att grundläggningen för ny bro söder om Säveån anpassas så att spillvattenledning inte behöver flyttas.

Kretslopp och vatten ställer sig frågande till förslaget av filterbrunnar som reningsmetod som tagits fram i dagvattenutredningen, avseende reningseffekt samt driftaspekter.

Kretslopp och vatten framför att anmälan till Miljöförvaltningen gällande förändrade dagvattenutsläpp skall ske.

Kretslopp och vatten menar också att kommande anläggningar närmast Säveån bör dimensioneras för att klara de ökade vattenflöden som blir vid regn med 100-års återkomstid.

Kretslopp och vatten framför också att skyddsavstånd på 4 m mellan trädets rothals och ytterkant ledning skall hållas vid trädplantering.

Kommentar:

Frihöjd 2,2 meter är reglerat i planbestämmelse.

Anläggandet av ny bro ska ta höjd för att allmänna VA-ledningar och anslutningar kan ligga kvar. Informationen vidarebefordras till Trafikkontoret.

Information om att anmälan till Miljöförvaltningen ska göras för förändrade dagvattenutsläpp har förmedlats till Trafikkontoret.

En kompletterande dagvattenutredning har tagits fram för att titta på alternativa lösningar till filterbrunnar. En alternativ dagvattenhantering har även tagits fram av Trafikkontoret i samband med en anmälan om dagvattenanläggning för den planerade Hornsgatan. Närheten till recipienten medför att fördröjning inte är prioriterat utan syftet med dagvattenhanteringen är rening. De marktekniska förutsättningarna och de relativt små höjdskillnaderna ger begränsningar för val av anläggningar inom området. Under flertalet projektmöten under hösten 2020 har val av reningsmetod diskuterats för att väga in så många aspekter som möjligt för att välja mest lämplig reningsmetod för området. På projektmötena har representanter för Kretslopp och Vatten, Trafikkontoret samt Miljöförvaltningen deltagit. Fler reningsmetoder har diskuterats och vissa metoder har av olika skäl valts bort, exempelvis makadammagasin, dike, biofilter. Utgångspunkten är att avleda så stor andel av ytorna till växtbäddar som möjligt för att erhålla så god reningseffekt som möjligt. Inom planområdet föreslås en kombination av anläggning av växtbäddar, makadam och filterbrunn.

Övriga synpunkter noteras.

4. Kulturnämnden

Kulturnämnden hade i samrådsskedet inget att erinra mot detaljplaneförslaget. Men med anledning av de stora arkeologiska grävningarna som påbörjats och nu genomförs i området anser kulturnämnden att det snarast bör genomföras en kompletterande arkeologisk förundersökning inom området för att undvika förseningar av genomförandets tidplan om lämningar påträffas vid anläggandets början.

Bilaga PM angående möjlig skanslämning i östra delen av Nya Lödöse (Göteborg 218) Göteborgs Stadsmuseum

Göteborgs stadsmuseum vill påvisa att det finns stor möjlighet för bevarade försvarslämningar på Säveåns södra strand tillhörande Nylöse som ej identifierats vid den utförda arkeologiska undersökningen.

Våren 2015 genomfördes en marinarkeologisk utredning i Säveån. Påanläggning har då påträffats i anslutning till föreslagen bro varför en marinarkeologisk förundersökning kommer att genomföras under våren 2017. Stadsmuseet anser inte att den arkeologiska förundersökningen är genomförd på ett sådant sätt att den kan säkerställa att delar av denna eventuella skanslämning inte finns kvar inom området.

Det är stadsmuseets åsikt att det snarast bör genomföras en kompletterande arkeologisk förundersökning inom planområdet för att utreda denna fråga. Om lämningar påträffas vid anläggandets början riskerar tidsplanen att allvarligt påverkas.

Kommentar:

Marinarkeologiska förundersökningen och landarkeologiska förundersökningen är avslutade. Beträffande den marinarkeologiska förundersökningens resultat gör Länsstyrelsen bedömningen att vallgravlämningens omfattning och vetenskapliga potential är av marginellt värde. En fortsatt dokumentation bedöms därför inte som motiverad. Inte heller den skansanläggning som uppges ha funnits i närområdet kunde återfinnas vid förundersökningen. I den mån någon lämning av denna konstruktion finns bevarad så är den sannolikt lokaliserad utanför området.

Resultaten från landarkeologiska förundersökning påvisar inga säkra lämningar tillhörande staden Nya Lödöse i något av de schakt som grävdes inom det förundersökta området. Länsstyrelsen i Västra Götalands län har därför meddelat (2015-10-27) att de ur arkeologisk synvinkel inte har något ytterligare att erinra förutom att fornlämningskyddet kvarstår för de delar som ligger utanför förundersökningsområdets. Genomförande

förvaltningar är medvetna om att tidplanen för byggnationen av bro och väg påverkas om fynd påträffas i utbyggnadsskedet.

5. Park och Naturnämnden

Park och Naturnämnden har lämnat följande synpunkter på planförslaget:

Man bör minimera negativ påverkan på Säveån som är ett Natura 2000-område genom att vidta försiktighetsprinciper vid arbete som kan komma att påverka dess naturvärden.

Utgången negativ påverkan på ytorna vid Säveån genom återplantering av vegetation vid strandkanten efter exploatering.

Kompensera den föreslagna nedtagningen av träd genom att vid gatans nya utformning ge utrymme för ny trädplantering förslagsvis som det är ritat i illustrationsförslaget. Utrymme behöver skapas för trädplanteringarna så att träden ges nödvändiga förutsättningar för att kunna växa.

Kommentar:

Synpunkterna noteras. Utgångspunkten för planarbetet är att minimering av negativ påverkan på Säveån. Återplantering av träd kommer att ske i enlighet med miljödöms och biotopskyddsdispens.

6. Räddningstjänsten i Storgöteborg

Räddningstjänsten Storgöteborg har inget att erinra emot förslagen detaljplan.

Kommentar:

Noteras.

7. Trafikkontoret

Trafikkontoret yttrar sig i enlighet med delegationsordning.

De ställer sig positivt till den utbyggnad som föreslås i detaljplanen och framhåller särskilt förslagets förbättring för gång- och cykeltrafik genom området.

Trafikkontoret förutsätter att det i samband med beslut om detaljplanen även fattas beslut om erforderliga drift- och underhållsmedel för tillkommande anläggningar som trafiknämnden skall förvalta.

Kommentar:

Noteras. Beslut om drift och underhållsmedel behandlas i Trafiknämnden.

8. Miljöförvaltningen

Förvaltningen har yttrat sig enligt delegationsordning.

Förvaltningen tillstyrker planen under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas, och påpekar även att det återstår många frågor att lösa innan en acceptabel miljö-kvalitet kan säkerställas i planområdet.

Luftkvalitet: Då MKN för luft gäller på cykelvägen och gångbanan är det viktigt att säkerställa att de åtgärder som krävs för att MKN för partiklar ska klaras genomförs inom ramen av planarbetet.

Naturmiljö: För att skydda naturmiljön i anslutning till ån är det viktigt att de skadeförebyggande åtgärder som har föreslagits i miljökonsekvensbeskrivningen följs noggrant. Så många träd som möjligt ska behållas och de grövre träd som kan behållas bör märkas ut i plankarta. Grövre träd som måste fällas ska kompenseras för. Träd som måste tas ner kan med fördel läggas på lämplig närliggande plats eftersom död ved är positiv för den biologiska mångfalden.

Yt-och dagvatten: Mot bakgrund av Säveåns känslighet anser förvaltningen att yta för avancerad rening behöver avsättas i planen och plankartan bör kompletteras med en bestämmelse om att Säveån inte får påverkas negativt. Miljöförvaltningen anser inte att brunnsfilter räcker som rening av dagvattnet i området eftersom det är oklart hur bra rening de ger samt kräver skötselavtal.

Hur MKN för vatten ska klaras måste redogöras. Planen ska följa tillståndet för vattenverksamhet och det är viktigt att krav på dagvattenåtgärder ställs i bygglovsskedet.

Förorenad mark: En kompletterande undersökning bör ske främst norr om Säveån avseende klorerade lösningsmedel, metaller och cyanider. Den påträffade petroleumföroreningen söder om ån ska undersökas och avgränsas.

Miljömål: Miljöförvaltningen anser att bedömningen av hur de lokala miljökvalitetsmålen påverkas av planen är allt för enkel och behöver utvecklas.

Kommentar:

Luftkvalitet: Då luftutredningen har några år på nacken har Miljöförvaltningen på uppdrag från Stadsbyggnadskontoret tagit fram nya beräkningar för bl.a. Hornsgatan i Gamlestaden. Planbeskrivning kompletteras med resultatet från beräkningarna och med förtydliganden kring MKN för luft.

Naturmiljö: Den föreslagna utbyggnaden av Hornsgatan kommer att påverka Säveån på kortare sikt genom störningar under byggtiden, men också i viss utsträckning permanent genom att vegetationsytor i direkt anslutning till ån tas i anspråk för broanläggningen och tillhörande stabilitetsförbättrande åtgärder. En samlad bedömning av konsekvenserna, inklusive de kumulativa effekterna, på Natura 2000-området Säveån med anledning av den aktuella bron och övriga planerade broar i närheten har gjorts i miljökonsekvensbeskrivningen som tagits fram till tillståndsansökan om vattenverksamhet. Broutformning ska göras utifrån vad som framkommer vid tillståndsansökan med hänsyn till vad som är bäst för djur och natur. Flera av de skadeförebyggande åtgärderna finns angivna som villkor i miljödomen. Ett kontrollprogram har upprättats, vilket inrymmer kontroll av vattenkvalitet, grumling, växtetablering, hantering av jordmassor med förekomst av invasiva växtarter med mera. För att kompensera för de vegetationsförluster som uppstår vid ån liksom för den trädallé som tas ner vid Hornsgatan kommer nya trädplanteringar att utföras.

Yt- och dagvatten: En kompletterande dagvattenutredning har tagits fram för att belysa frågorna. Se även kommentar till yttrande från Kretslopp och vattennämnden.

Förorenad mark: Kompletterande utredningar och erforderliga åtgärder utförs i projekterings- och utbyggnadsskedet. Utredningarna visar att det i någon omfattning kan komma att behövas sanering utöver den hantering av massor som sker av tekniska skäl vid utbyggnaden. Det finns dock inget som tyder på att marken inte skulle vara lämplig för blivande användning eller att eventuella åtgärder skulle bli orimligt kostsamma eller för komplicerade att genomföra.

Miljömålen: Påverkan på de lokala miljömålen har utvecklats i planbeskrivningen.

9. Göteborgs Stads Parkering AB

Parkeringsbolaget har inga synpunkter på planen då ersättningsparkering löses inom egen tomtmark och mobilitetsfrågan är tillräckligt omhändertagen.

Kommentar:

Noteras.

10. Stadsdelsnämnden Örgryte-Härlanda

Stadsdelsnämnden Örgryte-Härlanda tillstyrker planförslaget enligt tjänsteutlåtande.

Förvaltningen ser positivt på den ökade tillgängligheten och de stärkta kopplingarna mellan stadsdelarna som planförslaget innebär.

Förvaltningen framhåller även planförslagets risker till störningar i Säveån både på lång och kort sikt och anser att den negativa påverkan på Säveån måste begränsas i största möjliga mån.

Förvaltningen ser positivt till de stabiliseringsåtgärder som föreslås i planen utmed Säveåns stränder, men framhåller även riskerna som finns vad gäller vegetationsförluster, barriäreffekter i vattnet och förändrad vattengenomströmning, vilket har en stor inverkan på laxens lektider.

Kommentar:

Noteras. Frågeställningarna har hanterats i tillståndsansökan om miljödom för vattenverksamhet. Genomförandet av detaljplanen kommer att ske i enlighet med miljödom.

11. Stadsdelsnämnden Östra Göteborg

Stadsdelsnämnden tillstyrker utställningsförslag Detaljplan för förlängning av Hornsgatan. Förvaltningen är angelägen om att den planerade stadsutvecklingen i Gamlestaden kan förverkligas och framhåller de positiva följderna av detaljplanen för gående och cyklisters möjlighet att ta sig fram genom området.

Kommentar:

Noteras.

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

12. Lantmäterimyndigheten

Lantmäterimyndigheten saknar uppgift om att ersättning ska utgå till deltagarna i de gemensamhetsanläggningar som kommer att omprövas. Ersättning ska utgå enligt 40a § anläggningslagen (1973:1149).

Kommentar:

Genomförandebeskrivningen kompletteras.

13. Länsstyrelsen

Yttrandet är inlagt i sin helhet:

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att planen inte kan accepteras och därför kan komma att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Parallellt med planprocessen pågår en tillståndsprocess enligt 11 kap miljöbalken (MB) och 7 kap 28b - 29 § MB. Detaljplanen bör inte antas innan tillståndsärendet är avgjort då Natura 2000-områden är riksintresse enligt 4 kap 8 § MB. Länsstyrelsen befarar skada på Natura 2000-området, som är av riksintresse, och bron måste ses i det sammanhang där flera broar ska uppföras och rivs, vilket prövas i tillståndsprocessen. I tillståndsprocessen kan det dessutom komma krav på åtgärder som detaljplanen måste säkerställa utrymme för.

Länsstyrelsen måste inom ramen för detaljplanen kunna bedöma påverkan av Natura 2000-området Säveån, nedre (SE0520183), liksom på MKN vatten. De geotekniska frågorna måste också hanteras och säkerställas.

Motiv för bedömningen

Länsstyrelsen befarar att:

- Riksidress kommer att skadas påtagligt då Natura 2000-området Sävå, nedre inte tillgodoses.
- Miljökvalitetsnormer för ytvatten inte följs.
- Bebyggelse blir olämplig för människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion, då geotekniska risker inte är säkerställda i planen.

Natura 2000

Sävå nedre är utpekad som Natura 2000-område och Länsstyrelsen har i beslut om betydande miljöpåverkan den 16 februari 2016 (dnr 531-7392-2015) klarlagt att tillstånd enligt 7 kap 28 b MB och eventuellt 7 kap 29 § MB krävs för anläggande av broar i Gamlestan. Länsstyrelsen har tidigare framfört att ett samlat grepp behöver tas för de olika planer som berör Sävå. Även om Göteborgs Stad väljer att stycka upp planen så måste de kumulativa effekterna på Sävå hanteras. Bron i aktuell detaljplan är inte en enstaka åtgärd utan Göteborgs Stads intention är att flera broar ska anläggas och rivas över Sävå.

Miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet är inte tillräckligt omfattande för att Länsstyrelsen ska kunna bedöma påverkan på Natura 2000-området Sävå, nedre. Om detaljplanens MKB inte kan utesluta betydande påverkan på Natura-2000-området ur ett kumulativt perspektiv och detaljplanen antas innan Natura-2000-tillstånd har givits så kommer Länsstyrelsen vara tvungen att pröva detaljplanen om den antas.

MKN vatten

Inom planområdet gäller tre olika miljökvalitetsnormer för vatten: MKN för ytvatten, MKN för grundvatten och MKN för fisk- och musselvatten. Störst bedöms planens påverkan bli på MKN för ytvatten med avseende på ekologisk status.

MKN för ytvatten

Enligt VISS har den ekologiska statusen för ytvattenförekomsten Sävå – Olskroken till Brodalen klassats till måttlig och ska uppnå god status till 2021. Det är hydromorfologin som är utslagsgivande för bedömningen eftersom strandzonen är mycket kraftigt påverkad av rensningar, strandskoningar eller andra hinder som människan har byggt. Detta gör att de naturliga livsmiljöerna för fiskar, smådjur och växter har minskat eller är försämrade. I miljökonsekvensbeskrivningen nämns enbart att vissa strandnära vegetationsförluster kan försvåra möjligheterna att uppnå god ekologisk status. Emellertid kommer även brostöd i vattnet, stabilitetssåtgärder och erosionsskydd att påverka de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna. Miljökonsekvensbeskrivningen behöver därmed kompletteras i fråga om vilka åtgärder som kan påverka MKN för ytvatten. En bedömning av hur MKN för vatten påverkas behöver också göras. Länsstyrelsen ser inte hur det är möjligt innan tillståndsprövningen är avgjord.

För ytvattenförekomster som omfattas av MKN gäller ett förbud mot försämring som innebär att statusen inte får försämras i förhållande till den senaste statusklassningen. EU-domstolen har (med Weserdomen) slagit fast att det räcker att en kvalitetsfaktor försämrats en klass (t.ex. från måttlig till dålig) för att verksamheten eller åtgärden inte ska tillåtas. För vattenförekomsten Sävå – Olskroken till Brodalen har flera hydromorfologiska kvalitetsfaktorer klassificerats med dålig status. Om en kvalitetsfaktor har dålig status får den enligt Weserdomen inte heller bli ännu sämre. Det finns risk för att planen medför försämring av bland annat hydromorfologiska kvalitetsfaktorer och försvårar

möjligheten att nå MKN för ytvatten. Även andra ekologiska kvalitetsfaktorer kan påverkas negativt av planen. I planen behöver det därmed klargöras hur kvalitetsfaktorerna påverkas. Inte heller detta kan klargöras innan tillståndsprövningen är avgjord.

MKN för grundvatten

Enligt planbeskrivningen har, med ledning av tidigare undersökningar av grundvatten i närområdet, risken för påverkan på den utpekade grundvattenförekomsten Gamlestaden i området bedömts som liten. Planområdet ligger inom ett område där ett skyddsvärt djupare grundvattenmagasin finns. Grundvattenmagasinet i morän/isälvmaterial är överlagrad av ca 15 meter lera som kan fungera som en naturlig barriär mot eventuella föroreningar. I samband med pålningsarbeten bör risken för ökad föroreningsspridning till grundvattenmagasinet beaktas. Eftersom det saknas uppgifter om brokonstruktion och anläggande (som exempelvis pålning) kan Länsstyrelsen i detta skede inte bedöma risken för påverkan.

Geoteknik

Stabilitetsåtgärder krävs eftersom stabiliteten inte är tillfredsställande. Det geotekniska PM som tagits fram behöver kompletteras i enlighet med SGI:s yttrande som finns bifogat. De belastningsrestriktioner och åtgärder som krävs både innanför och utanför planområdet behöver säkerställas innan planen antas. Det går inte att utesluta att planområdet behöver utökas. Behovet av komplettering av erosionsskydd ska utredas i planskedet. Den marktekniska underlagsrapport (MUR) som hänvisas till bör också ingå som ett underlag till planen.

Övrigt

Dagvatten

Länsstyrelsen anser att det som en upplysning på plankartan bör framgå att dagvattnet ska renas före utsläpp till recipient. Med hänsyn till områdets känslighet och MKN för vatten är det extra viktigt att en god dagvattenhantering säkerställs i detta område. Länsstyrelsen anser därför att Miljöförvaltningens riktvärden för dagvatten bör klaras. Tillräckliga ytor för dagvattenhantering ska finnas inom planområdet.

Förorenad mark

Hantering av föroreningssituationen samt kompletterande undersökningar i samband med ombyggnation ska genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten, Göteborgs Stads miljöförvaltning.

Strandskydd

Länsstyrelsen uppfattar det som att det är upphävande inom vattenområdet som Göteborgs Stad planerar att ansöka om hos Mark- och miljödomstolen i samband med att tillståndsärendet prövas.

Länsstyrelsen bedömer att det inte är nödvändigt att upphäva strandskyddet inom vattenområdet för att genomföra planen och anser inte att ett upphävande inom Natura 2000-området bör göras. Kommunen själv beslutar om att upphäva det strandskydd som återinträder på land i enlighet med 4 kap 17 § PBL.

Riksintresse kommunikation

Det är viktigt att samråd hålls med Trafikverket angående konsekvenserna av ”Detaljplan för Handel, bostäder mm inom kv Gösen inom stadsdelen Gamlestaden i Göteborg” för riksintresset E20 (Munkebäcksmotet och Ånäsmotet) och Västra Stambanan, Sävenäs rangerbangård. Se Trafikverkets yttrande 30 september 2016 som finns bifogat.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Biotopskyddsdispens

Träden i trädraden längs Hornsgatan har en diameter på mer än 20 cm enligt naturinventeringen som utgör underlag till planhandlingen och är därmed biotopskyddad. Detta har inte noterats någonstans i planhandlingen. Biotopskyddsdispens krävs för att ta ned trädraden. Dispens söks hos Länsstyrelsen. Placering av kompensationsplantering ska framgå av dispensansökan. Ansökan kan med fördel göras av Göteborgs Stad oavsett vem som är exploatör då det är viktigt att villkoren i en eventuell dispens tas om hand i det fortsatta planarbetet.

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret instämmer i att planen inte kan antas innan tillståndsärendet är prövat. En ansökan för tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap Miljöbalken lämnades in till Mark- och miljödomstolen (MMD) i slutet av 2017. Miljödomen vann laga kraft i januari 2020, mål nr: M-4836-17. Val av grundläggning och konstruktion kommer att ske utifrån domen.

En samlad bedömning av konsekvenserna, inklusive de kumulativa effekterna, på Natura 2000-området Säveån med anledning av den aktuella bron och övriga planerade broar i närheten har gjorts i miljökonsekvensbeskrivningen som tagits fram till tillståndsansökan om vattenverksamhet.

Ett flertal skadeförebyggande åtgärder föreslås i miljökonsekvensbeskrivningen tillhörande miljötillståndet. Merparten av dessa syftar till att begränsa skadorna på växt- och djurlivet i och vid ån och till att begränsa påverkan på vattenkvaliteten. Flera av de skadeförebyggande åtgärderna finns angivna som villkor i miljödomen. Ett kontrollprogram har upprättats, vilket inrymmer kontroll av vattenkvalitet, grumling, växtetablering, hantering av jordmassor med förekomst av invasiva växtarter med mera. För att kompensera för de vegetationsförluster som uppstår vid ån liksom för den trädallé som tas ner vid Hornsgatan kommer nya trädplanteringar att utföras.

Bedömningen i miljökonsekvensbeskrivningen är att med inarbetade skyddsåtgärder påverkas inte bevarandestatusen för säveålxaxen eller naturtypen 3210 "Större vattendrag" negativt och inte heller möjligheterna att nå bevarandemålet för Natura 2000-området Säveån nedre delen, jämfört med nollalternativet.

MKN för grundvatten och ytvatten

Planbeskrivningen kompletteras med grundläggningsuppgifter för bron.

MKB kapitel om miljökvalitetsnormer kompletteras avseende skadeförebyggande åtgärder om att i samband med pålningsarbeten bör risken för ökad föroreningsspridning till den berörda grundvattenförekomsten beaktas och nödvändiga försiktighetsåtgärder tas.

Den rening av dagvattnet som föreslås bidrar till förbättrade möjligheter att bibehålla god kemisk status för vattenförekomsten. I miljökonsekvensbeskrivningen för tillståndsärendet görs den samlade bedömningen att varken den ekologiska eller kemiska statusen hos vattenförekomsten påverkas negativt av planerade arbeten. Vidare bedöms med ledning av tidigare undersökningar av grundvatten i närområdet risken för påverkan på den utpekade grundvattenförekomsten i området som liten.

Geoteknik

Se svar till SGI, yttrande nr 17.

Dagvatten

Hanteringen av dagvatten har setts över efter utställningen. Planbeskrivningen kommer förtydligas att det framgår att dagvattnet ska renas före utsläpp till recipient och att med hänsyn till områdets känslighet och MKN för vatten är det extra viktigt att en god dagvattenhantering säkerställs i detta område.

Förorenad mark

Noteras.

Strandskydd

Strandskyddet upphävs inte inom vattenområdet utan bara på land.

Riksintresse för kommunikation

Samråd med Trafikverket gällande "Detaljplan för Handel, bostäder mm inom kv Gösen inom stadsdelen Gamlestaden i Göteborg" pågår inom ramen för den detaljplanen.

Biotopsskyddsdispens

Planbeskrivningen kompletteras. Dispens har erhållits.

14. Skanova Nätplanering Väst

Skanova har ett flertal kablar av betydande karaktär i Hornsgatan/Säveåns Strandgata. Då det är både kostsamt och tar tid att flytta, anser Skanova därför att dessa bör ligga kvar i orört läge. Skanovas anläggningar inom och intill aktuellt område är markerade på bifogad lägeskarta.

Kommentar:

I projekteringsskedet ska hänsyn till befintliga ledningar tas i största möjliga mån.

15. Trafikverket

Trafikverket bedömer att detaljplaneförslaget för Hornsgatan kommer att leda till en positiv utbyggnad av det lokala vägnätet inom Gamlestadsområdet och fördela trafik mot både Ånäsmotet och Munkebäcksmotet på E20. Trafikverket har inga ytterligare synpunkter på detaljplaneförslaget för Hornsgatan.

Trafikverket påminner dock om att det ännu inte skett något övergripande fördjupande samråd kring den framtida exploaterings konsekvenser för riksintresset E20 och Västra Stambanan, Sävenäs rangerbangård. Trafikverket kommer att göra en mer samlad översyn när Detaljplan för Handel, bostäder mm inom kv Gösen inom stadsdelen Gamlestaden i Göteborg levererats.

Kommentar:

Noteras.

16. Västtrafik

Västtrafik har inget att erinra mot planen, men vill dock påminna om vikten av att skapa god framkomlighet för bussar, speciellt om gatan kommer att ha busstrafik under perioder av utbyggnaden av Gamlestads torg.

Kommentar:

Noteras, kommer att beaktas i utbyggnadsskedet.

17. Statens Geotekniska Institut SGI

SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår inte.

Den fördjupande stabilitetsutredningen visar att stabiliteten inom delar av utredningsområdet inte uppfyller de rekommendationer som anges i IEG rapport 4:2010. För att förbättra stabiliteten inom planområde erfordras stabilitetsförbättrande åtgärder. Förslag på stabilitetsåtgärder redovisas i geotekniskt PM.

1. Stabiliteten på södra sidan av Säreån anges i geotekniskt PM uppfylla kraven för "Befintlig bebyggelse och anläggning" enligt IEG 4:2010. Åtgärder föreslås dock i form av exempelvis urschaktning och återfyllning med lättfyllning på ett område om 10 m på vardera sidan om planområdet och 20 m bakom bron söderut för att säkerställa stabiliteten närmast bron. Storlek på föreslagen lastkompensation anges enbart i stabilitetsberäkningar.
2. SGI ställer sig frågande till att det inte anges några stabilitetshöjande åtgärder för sektion A på norra sidan om Säreån då säkerhetsfaktorn mot brott inte uppfyller rapport 4:2010 för de rekommendationer som ges för en fördjupad stabilitetsutredning enligt IEG markanvändning nyexploatering och planläggning.
3. SGI noterar att olika säkerhetsfaktorer har valts inom respektive utanför planområdet och att det finns kvicklera i området. SGI är frågande till hur stabiliteten utanför planområdet påverkar stabiliteten för planområdet som sådant. SGI anser att för att stabiliteten för planområdet skall anses tillfredsställande måste de delar utanför planområdet som indirekt påverkar stabiliteten för aktuellt planområde utredas och stabiliteten för dessa slänter säkerställas. I annat fall riskerar planområdet att sekundärt påverkas av en stabilitet utanför planområdet och därmed få lägre säkerhetsnivå än vad som var tänkt.
4. SGI anser att stabiliteten lokalt i anslutning till sektion A1 och A2 vid den nya bron kommer bli avhängigt av hur den nya brokonstruktionen utformas gällande exempelvis nivåer för grundläggning, påverkan på bottenprofiler etc. Detta bör beskrivas tydligare avseende exempelvis markbelastningar och bottennivåer i Säreån.
5. SGI tolkar nu beräknad sektion A1 som befintlig stödmur i kombination med de belastningar som detaljplanen anger. I planbeskrivningen anges att delar av befintlig stödmur kommer att rivas. SGI tolkar detta som om delar av befintlig stödmur således kommer att vara kvar och ha betydelse för stabiliteten öster om bron. Det framgår ej av handlingen om stödmuren har betydelse för områdets stabilitet. För den pålade stödmuren har i beräkningarna antagits en tunghet om 3kN/m respektive 20kN/m. SGI önskar ett förtydligande avseende vilken del av stödmuren som givits vilken tunghet och varför dessa tungheter valts ut för de olika delarna av muren.
6. För att säkerställa stabilitetsförhållanden för planområdet krävs att stabilitetsförbättrande åtgärder i kombination med belastningsrestriktioner tillämpas för områden innanför såväl som utanför planen. SGI ställer sig frågande till om dessa åtgärder och belastningsrestriktioner säkerställs i planen på ett plantekniskt godtagbart sätt. Under upplysning på plankartan hänvisas till geotekniskt PM där vissa åtgärder redovisas medan andra åtgärder saknas. De åtgärder som redovisas är delvis ottydligt beskrivna. Belastningsrestriktioner behandlas inte alls i planhandlingarna.
7. SGI framför att de inte kan uttala sig om undersökningarna "Markteknisk undersökningsrapport (MUR), Detaljplan Gamlestads torg", Sweco, uppdragsnummer 2305673, daterad 2015-02-03, vilka det hänvisas till i den geotekniska handlingen då utredningarna inte ingått i det underlag SGI granskat.
8. I beräkningarna ser det ut som om delar av marklasten (5kPa) närmast Säreån verkar på glidyttans mothållande sida. I några beräkningar har skjuvhållfasthetsvärden för Lera 2 fallit bort i redovisningen.
9. SGI anser att erosionsskydd ska utredas och säkerställas i planskedet då det är avgörande för områdets stabilitet över tid. Utredningen bör omfatta hela den sträcka där skred kan påverka planområdet. saknar också tydlighet i vilka befintliga eros-

ionsskydd som är tillfredställande och inte. Kontinuerligt underhåll av erosions-skydden tas upp i planhandlingen men det är otydligt vem som har ansvaret för underhållet.

Kommentar:

1. Planbeskrivningen innehåller information kring ytor för lastkompensation. Geotekniskt PM kompletteras och planbeskrivningen ses över gällande förtydliganden i frågan.
2. Geotekniska rapporten kompletteras med förtydligande avseende säkerhetsfaktorer och eventuell påverkan på planområdet.
3. Geotekniska rapporten kompletteras med ett tydliggörande kring val av säkerhetsfaktorer.
4. Bron ska grundläggas på pålar och ingen ytterligare last kommer påföras vilket framgår av rapport. Planbeskrivningen kompletteras med tydliggöranden kring detta.
5. Geotekniska rapporten kompletteras med förtydliganden.
6. Trafikkontoret genomför utbyggnad av bro och ansvarar för att de stabilitetsförbättrande åtgärder som krävs inom och utom planområdet utföres. Inga belastningsrestriktioner behövs på plankartan då marken klarar eller kommer att förstärkas för att klara tillåten markanvändning enligt gällande lagstiftning. Plan- och genomförandebeskrivningen kompletteras med tydliggöranden i frågan.
7. MUR rapport bilägges detaljplanen.
8. Geotekniska rapporten förtydligas.
9. Geotekniska rapporten förtydligas. Planhandlingen förtydligas gällande erosions-skyddens status, ansvar och drift.

18. Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har tagit del av detaljplanen och har inga kommentarer.

Kommentar:

Noteras.

Sakägare

Sakägare i form av bolag, myndigheter, föreningar etc. har namngivits. Personnamn har inte skrivits ut, utan skrivs som ”fastighetsägare” för att möjliggöra att utlåtandet publiceras på kommunens hemsida. Uppgifter om personnamn som är kopplade till yttrandena finns på Stadsbyggnadskontoret.

19. SKF

SKF har kommit med följande synpunkter på detaljplanen:

SKF har under hela processen påtalat att en stor mängd parkeringsplatser i anslutning till fabriksområdet försvinner genom den nya vägen och innan man antar den nya planen vill vi att den frågan skall vara löst på ett tillfredsställande sätt.

SKF ställer krav på att få vara delaktig från starten av en eventuell detaljprojektering av den nya vägen för att minimera de problem som kan uppstå genom att vägen kommer att gå igenom vårt nuvarande verksamhetsområde.

Inom planområdet finns idag ett antal ledningar och anläggningar som vi förutsätter kommer att hanteras i projektet på ett för SKF tillfredsställande sätt.

SKF har under hela processen framfört synpunkter på att intrånget på fabriksområdet på den södra sidan av Sävån måste begränsas. Vägområdet har ökat väsentligt från de

första skisserna som redovisades från trafikkontoret och SKF vill att man minimerar intrånget och som exempel tar bort trädraden mot Gridcore.

Den nya vägen måste projekteras så att en framtida in och utfart till SKF:s nuvarande centrallager kan möjliggöras.

Trafikmängderna kommer i ett första skede vara mycket stora och vi har inte sett en lösning på hur man skall hantera dessa i anslutningen till Artillerigatan samt hur ljusregleringen kommer att ske på gatan. Framför SKF:s huvudkontor kommer det att ske en mycket stor förändring i trafikflödet och vi förutsätter att man studerar detta noggrant i detaljprojekteringen så att konflikten mellan olika trafikgrupper minimeras och att man gör en detaljerad riskanalys. Vi antar att korsningen kommer att ljusregleras på motsvarande sätt som man idag har på Gamlestadsvägen.

Projektet bör även se på hur in- och utfarten mot Säveån till huvudkontorets källarparkering skall lösas i ett senare skede.

SKF är medveten om att det pågår en övergripande analys av trafikflödet i Gamlestaden och som skall vara genomförd till slutet på oktober 2016 och vi vill omgående ta del av materialet för att förstå hur det framtida trafikflödet ser ut så att vi kan planera för vår framtida verksamhet.

Kommentar:

Synpunkt gällande bortfall av parkeringsplatser noteras.

SKF kommer ha möjlighet att vara delaktiga i detaljprojekteringen av förlängningen av Hornsgatan. I det skedet kommer befintliga ledningar att beaktas.

Utifrån möjliga trafiklösningar, utbyggnad av gång- och cykelvägar samt trädplanteringar och geometri är intrånget minsta möjliga. Utbyggnad av gång- och cykelvägnätet är också viktigt för helhetslösningen av trafikförsörjningen till området. Om gång- och cykelvägar läggs närmare byggnader uppstår siktproblem i korsningar.

Trafiklösningen möjliggör för både in- och utfart till SKF:s centrallager och numera huvudkontor. In- och utfart till parkering föreslås från Von Utfallsgatan.

Trafiklösningen kommer studeras vidare i projekteringen. Eventuell ljusreglering regleras inte i detaljplan.

In- och utfart till huvudkontorets källarparkering kommer studeras och kommuniceras med berörd fastighetsägare.

Trafikanalys för Gamlestaden har förmedlats.

20. Gridcore Properties AB

Anser att den föreslagna detaljplanen isolerar deras fastighet ifrån den nya vägen. Gridcore vill, liksom SKF, säkerställa möjlighet att ha åtkomst till den nya vägen från deras sida så fort Gamlestadstorgs etapp 2 är färdig.

Gridcore efterfrågar även information om vilken yta på deras tomt som eventuellt kommer att tas i anspråk.

Kommentar:

Trafikförslaget har setts över. Gridcore kommer att få möjlighet att köra in och ut på Hornsgatan från sin fastighet, både norr- och söderut.

Fortsatt dialog och information kring vilka arealer som kommer att påverkas kommer att ske innan antagande.

21. Hemfosa Fastigheter (nuvarande SBB Gamlestaden Fastighets AB)

Hemfosa Fastigheter är i grunden positiva till att området utvecklas men uttrycker en stark önskan om att som berörd fastighetsägare redan i tidigt skede och i större omfattning fått vara med i diskussioner och ha insyn i betydligt högre utsträckning i de pågående planer för området som pågått under en längre tid.

Hemfosa saknar lösning på hur befintliga parkeringar som ingår i deras gemensamhetsanläggning kommer att lösas.

Hemfosa har svårt att få en samlad bild för att göra en bedömning om hur deras fastigheter kommer att påverkas av de planer som finns runt om och på deras fastigheter. Hemfosa ifrågasätter också uppdelningen av den tidigare detaljplanen (Detaljplan för Handel, bostäder mm inom kv Gösen och Makrillen inom stadsdelen Gamlestaden i Göteborg), och har nu svårt att se vilken den totala påverkan som det kommer att bli på deras fastigheter.

Kommentar:

Fortsatt dialog kommer att ske med fastighetsägaren. Planhandlingen kommer förtydligas avseende intrång och kompensation för bortfall av parkeringsplatser. Stadsbyggnadskontoret har förståelse för att det kan vara svårt att få en överblick över helheten då utvecklingen av området är uppdelat på flera detaljplaner. Förlängningen av Hornsgatan är viktig för utvecklingen av Gamlestaden i stort. Detaljplanen för Hornsgatan har brutits ur detaljplanen för kvarteret Gösen för att möjliggöra ett genomförande oberoende av tidplan för denna detaljplan. Kommunen kommer att sammanställa konsekvenser för fastighetsägaren, så att deras situation åskådliggörs.

Ändringar

Planförslaget har reviderats. Revideringen innebär att planområdet har utökats något för att inkludera yta som behövs för erforderliga stabilitetshöjande åtgärder. Avstämning med berörda har skett. Plankartan har vidare kompletterats med en erosionsbestämmelse söder om Säveån. Berörda fastighetsägare har informerats om revideringen. Eftersom revideringen innebär en väsentlig ändring av förslaget erfordras ny utställning. Innan en ny utställning genomförs, är det praxis att genomföra ett kompletterande samråd för plangränsändringen. Kompletterande samråd var 20 oktober – 10 november 2021. Se separat samrådsredogörelse för inkomna yttranden.

Vidare utredning har skett kring arkeologi, geoteknik, dagvatten, luftmiljö, buller och vibrationer. Planbeskrivningen har kompletterats med resultatet av dessa utredningar, samt tydliggöranden kring MKN för luft och vatten och planens påverkan på de lokala miljömålen. Planbeskrivningen har också förtydligats kring planens påverkan på befintliga parkeringsplatser, att trädrad som tas ned omfattas av biotopskydd, information kring broutformning och brokonstruktion.

Planbeskrivningen har även kompletterats med bedömning av de kumulativa effekterna som pågående detaljplaner i och i anslutning till Säveån har på Natura 2000 området och Riksintresse för naturvård som Säveån omfattas av. Detta i enlighet med MKB:n tillhörande ansökan om tillstånd för vattenverksamhet för åtgärder inom Gamlestaden, samt information kring erhållen miljödom och förutsättningarna för detaljplanen. Även MKB:n för detaljplanen har uppdaterats utifrån kompletterande utredningar och miljödom och planbeskrivningen har kompletterats med sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivningens bedömning och rekommendationer.

Genomförandebeskrivning har förtydligats avseende intrång och kompensation för bortfall av parkeringsplatser och att ersättning ska utgå till deltagarna i de gemensamhetsanläggningar som kommer att omprövas.

Åsa Lindborg
Planchef

Lii Tiemda
Planarkitekt

Bilagor

- Lista över samrådsrets
- Länsstyrelsens yttrande med dess bilagor.

Lista över samrådsrets

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

Fastighetsnämnden
Göteborg Energi AB (Fjärrvärme)
Göteborg Energi GothNet AB
Göteborg Energi Nät AB
Kretslopp och vattennämnden
Kulturnämnden
Miljö- och klimatsnämnden
Namnberedningen
Park- och naturnämnden
Räddningstjänsten Storgöteborg

Stadsdelsnämnden i Östra Göteborg
Stadsdelsnämnden i Örgryte-Härlanda
Trafiknämnden

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

Business Region Göteborg AB
Göteborgsregionen (GR)
Jernhusen AB, Region Väst

Lantmäterimyndigheten i Göteborg
Polismyndigheten
Länsstyrelsen
Sjöfartsverket
Skanova Nätplanering
Trafikverket, Region Väst
Västtrafik Göteborgsområdet AB

Sakägare

Utsänt enligt fastighetsförteckning

Bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende

De som tidigare yttrat sig i ärendet

Övriga

De som tidigare yttrat sig i ärendet, samt

Handikappfören. Samarbetsorgan
Naturskyddsföreningen i Göteborg

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten

Anna Hendén

Planarkitekt

010-2244365

anna.henden@lansstyrelsen.se

Yttrande
2016-10-28

402 31567-2016

Sida
1(4)

Göteborgs Stad
Stadsbyggnadskontoret
sbk@sbk.goteborg.se

Granskningsyttrande över detaljplan för förlängning av Hornsgatan inom stadsdelen Gamlestaden, i Göteborgs Stad, Västra Götalands län

Handlingar daterade 2016-08-30 för samråd enligt 5 kap 22 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900)

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att planen inte kan accepteras och därför kan komma att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Parallellt med planprocessen pågår en tillståndsprocess enligt 11 kap miljöbalken (MB) och 7 kap 28b - 29 § MB. Detaljplanen bör inte antas innan tillståndsärendet är avgjort då Natura 2000-områden är riksintresse enligt 4 kap 8 § MB. Länsstyrelsen befarar skada på Natura 2000-området, som är av riksintresse, och bron måste ses i det sammanhang där flera broar ska uppföras och rivas, vilket prövas i tillståndsprocessen. I tillståndsprocessen kan det dessutom komma krav på åtgärder som detaljplanen måste säkerställa utrymme för.

Länsstyrelsen måste inom ramen för detaljplanen kunna bedöma påverkan av Natura 2000-området Sävåån, nedre (SE0520183), liksom på MKN vatten. De geotekniska frågorna måste också hanteras och säkerställas.

Motiv för bedömningen

Länsstyrelsen befarar att:

- Riksintresse kommer att skadas påtagligt då ett Natura 2000-området Sävåån, nedre inte tillgodoses.
- Miljökvalitetsnormer för ytvatten inte följs.
- Bebyggelse blir olämplig för människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion, då geotekniska risker inte är säkerställda i planen.

Synpunkter på granskningshandlingen

Natura 2000

Säveån nedre är utpekad som Natura 2000-område och Länsstyrelsen har i beslut om betydande miljöpåverkan den 16 februari 2016 (dnr 531-7392-2015) klarlagt att tillstånd enligt 7 kap 28 b MB och eventuellt 7 kap 29 § MB krävs för anläggande av broar i Gamlestan. Länsstyrelsen har tidigare framfört att ett samlat grepp behöver tas för de olika planer som berör Säveån. Även om Göteborgs Stad väljer att stycka upp planen så måste de kumulativa effekterna på Säveån hanteras. Bron i aktuell detaljplan är inte en enstaka åtgärd utan Göteborgs Stads intention är att flera broar ska anläggas och rivas över Säveån.

Miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet är inte tillräckligt omfattande för att Länsstyrelsen ska kunna bedöma påverkan på Natura 2000-området Säveån, nedre. Om detaljplanens MKB *inte* kan utesluta betydande påverkan på Natura-2000-området ur ett kumulativt perspektiv och detaljplanen antas innan Natura-2000-tillstånd har givits så kommer Länsstyrelsen vara tvungen att pröva detaljplanen om den antas.

MKN vatten

Inom planområdet gäller tre olika miljökvalitetsnormer för vatten: MKN för ytvatten, MKN för grundvatten och MKN för fisk- och musselvatten. Störst bedöms planens påverkan bli på MKN för ytvatten med avseende på ekologisk status.

MKN för ytvatten

Enligt VISS har den ekologiska statusen för ytvattenförekomsten Säveån – Olskroken till Brodalen klassats till måttlig och ska uppnå god status till 2021. Det är hydromorfologin som är utslagsgivande för bedömningen eftersom strandzonen är mycket kraftigt påverkad av rensningar, strandskoningar eller andra hinder som människan har byggt. Detta gör att de naturliga livsmiljöerna för fiskar, smådjur och växter har minskat eller är försämrade. I miljökonsekvensbeskrivningen nämns enbart att vissa strandnära vegetationsförluster kan försvåra möjligheterna att uppnå god ekologisk status. Emellertid kommer även brostöd i vattnet, stabilitetssåtgärder och erosionsskydd att påverka de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna. Miljökonsekvensbeskrivningen behöver därmed kompletteras i fråga om vilka åtgärder som kan påverka MKN för ytvatten. En bedömning av hur MKN för vatten påverkas behöver också göras. Länsstyrelsen ser inte hur det är möjligt innan tillståndsprövningen är avgjord.

För ytvattenförekomster som omfattas av MKN gäller ett förbud mot försämring som innebär att statusen inte får försämras i förhållande till den senaste statusklassningen. EU-domstolen har (med Weserdomen) slagit fast att det räcker att en kvalitetsfaktor försämrats en klass (t.ex. från måttlig till dålig) för att verksamheten eller åtgärden inte ska tillåtas. För vattenförekomsten Säveån – Olskroken till Brodalen har flera hydromorfologiska kvalitetsfaktorer klassificerats med dålig status. Om en kvalitetsfaktor har dålig

status får den enligt Weserdomen inte heller bli ännu sämre. Det finns risk för att planen medför försämring av bland annat hydromorfologiska kvalitetsfaktorer och försvårar möjligheten att nå MKN för ytvatten. Även andra ekologiska kvalitetsfaktorer kan påverkas negativt av planen. I planen behöver det därmed klargöras hur kvalitetsfaktorerna påverkas. Inte heller detta kan klargöras innan tillståndsprövningen är avgjord.

MKN för grundvatten

Enligt planbeskrivningen har, med ledning av tidigare undersökningar av grundvatten i närområdet, risken för påverkan på den utpekade grundvattenförekomsten Gamlestaden i området bedömts som liten. Planområdet ligger inom ett område där ett skyddsvärt djupare grundvattenmagasin finns. Grundvattenmagasinet i morän/isälvmaterial är överlagrad av ca 15 meter lera som kan fungera som en naturlig barriär mot eventuella föroreningar. I samband med pålningsarbeten bör risken för ökad föroreningsspridning till grundvattenmagasinet beaktas. Eftersom det saknas uppgifter om brons konstruktion och anläggande (som exempelvis pålning) kan Länsstyrelsen i detta skede inte bedöma risken för påverkan.

Geoteknik

Stabilitetsåtgärder krävs eftersom stabiliteten inte är tillfredsställande. Det geotekniska PM som tagits fram behöver kompletteras i enlighet med SGI:s yttrande som finns bifogat. De belastningsrestriktioner och åtgärder som krävs både innanför och utanför planområdet behöver säkerställas innan planen antas. Det går inte att utesluta att planområdet behöver utökas. Behovet av komplettering av erosionsskydd ska utredas i planskedet. Den marktekniska underlagsrapport (MUR) som hänvisas till bör också ingå som ett underlag till planen.

Övrigt

Dagvatten

Länsstyrelsen anser att det som en upplysning på plankartan bör framgå att dagvattnet ska renas före utsläpp till recipient. Med hänsyn till områdets känslighet och MKN för vatten är det extra viktigt att en god dagvattenhantering säkerställs i detta område. Länsstyrelsen anser därför att Miljöförvaltningens riktvärden för dagvatten bör klaras. Tillräckliga ytor för dagvattenhantering ska finnas inom planområdet.

Förorenad mark

Hantering av föroreningssituationen samt kompletterande undersökningar i samband med ombyggnation ska genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten, Göteborgs Stads miljöförvaltning.

Strandskydd

Länsstyrelsen uppfattar det som att det är upphävande inom vattenområdet som Göteborgs Stad planerar att ansöka om hos Mark- och miljödomstolen i samband med att tillståndsärendet prövas.

Länsstyrelsen bedömer att det inte är nödvändigt att upphäva strandskyddet inom vattenområdet för att genomföra planen och anser inte att ett upphävande inom Natura 2000-området bör göras. Kommunen själv beslutar om att upphäva det strandskydd som återinträder på land i enlighet med 4 kap 17 § PBL.

Riksintresse kommunikation

Det är viktigt att samråd hålls med Trafikverket angående konsekvenserna av "Detaljplan för Handel, bostäder mm inom kv Gösen inom stadsdelen Gamlestaden i Göteborg" för riksintresset E20 (Munkebäcksmotet och Ånäsmotet) och Västra Stambanan, Sävenäs rangerbangård. Se Trafikverkets yttrande 30 september 2016 som finns bifogat.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Biotopskyddsdispens

Träden i trädraden längs Hornsgatan har en diameter på mer än 20 cm enligt naturinventeringen som utgör underlag till planhandlingen och är därmed biotopskyddad. Detta har inte noterats någonstans i planhandlingen. Biotopskyddsdispens krävs för att ta ned trädraden. Dispens söks hos Länsstyrelsen. Placering av kompensationsplantering ska framgå av dispensansökan. Ansökan kan med fördel göras av Göteborgs Stad oavsett vem som är exploatör då det är viktigt att villkoren i en eventuell dispens tas om hand i det fortsatta planarbetet.

Detta beslut har fattats av enhetschef Helena Carling efter föredragning av Anna Hendén. I den slutliga handläggningen har även Delilah Lithner, Sigrid Häggbon, Susann Lundman, Helena Ireneesson och Patrik Jansson från Länsstyrelsens Tvärgrupp Göteborg, deltagit.

Helena Carling

Anna Hendén

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från Trafikverket, daterat 2016-09-30

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från SGI, daterat 2016-10-10

Kopia till:

Trafikverket, Josefin Axelsson

SGI, Maria Kristensson

Länsstyrelsen/

Naturavdelningen, Helena Ireneesson

Miljöskyddsavdelningen, Susann Lundman

Samhällsavdelningen, Patrik Jansson

Vattenavdelningen, Delilah Lithner, Sigrid Häggbon